

САҢА ОЛОХ

Атырдык ыйын
20 күнэ
суббота

№ 96

(9313)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Чурагы ууһун хаһаа

Бэһис чэппэр

"Кустук" лаабырга

Быйыл сайын 60 сынналар анаан улуус үрдүнэн араас хайыскалаах лаабырдар үлэлээтилэр.

Кэра айылбалаах, ырыага ыппамыт кыыс Амма өрүс кытылыгар Мындабаайы бөһүөлүгэр "Кустук" лаабыр быйыл 9 сырын арыллан араас хайыскалаах оҕолору угууан сыннапта. Лаабыр бэс ыйын 30 күнүттэн атырдык ыйын 6 күнүгэр дылы икки сезонунан үлэлээтэ. Бастагы сезонна 75 оҕо, иккис сезонна 94 оҕо сырытта. Лаабырга Саха сиригэр араас мунуугуттан, Дьоккуускайтан, Намтан, Уус - Алдантан, Мэҥэ - Хаҥаластан, Тааттадан, Чурапчыттан уонна да атын улуустартан оҕолор оонньосон - көрүлээн, бэйэ - бэйэлэрин кытта билсэн - көрсөн аастылар. Лаабыр сүрүн сыала - соруга экологическай иитээһин буолар.

Мындабаайы "Ымыы" уһууаан сэлэдиһсэһэ, Саха АССР үөрэҕэртин туйгуна Прокопьева А.И. хаһыс да сылын "Кустук" начальнига, лаабыр үлэтин - хамнаһын туһунан маанык кэлсинир.

Быйыл уопсайа 13 киһи үлэлээтэ. Аҕыйах хонук иһигэр оҕолор ийэлэрин-асаларын онугар, кинилэри көрөөччүлөр - итээччилэр түөртүү бастыаатал сырытта. Оҕолорго үгүс бэтэмийиннээх, миннигэс астары астаан Сатыбалдыева О.Н. уонна Кожурова М.Е. поварынан үлэлээтилэр.

Лаабырга хаһыс да сылларын Пекинский международнай колледж Саха сиригэр группатыттан 20 оҕо, Калачев П.Н. салайааччылаах, Любушки тренердээх кэлэн сыннаһан, эрчиллэн бардылар. Иккис сезонна Азия оҕолорун оонньуугар сборнай хамаандатыгар киириэхтээх 10 шахматист, 9 дубатчыт оҕолор бэлэмнэниэхтэ дьарыктарын саҥалаатылар. Шахматист - Ушницкай М.И., дубатчыт - Протопопова Н.Е. дубат уонна шахмат дыкты хонутугар эрчийдилэр. Оҕолорго икки сезон тухары экологическай анал курстар ыытылыннылар. Бу курстарга анал үөрэхтээх Сивцев И.И. уонна СВУ икки студентара үгүс саҥаны билиһиннэрдилэр. Оҕолор күнү быһа үөрэнэллэр, дьарыктаналлар эрэ буолбатах. Маны таһынан араас спортивнай, сыннаһан мероприятиелар ыытылыннылар. Холбур, эрэһинэ тыһыан Амма өрүс устун устуу, атын экологическай хайыскалаах лаабырдары кытта билсини. Ол курдук бастагы сезон оҕолоро Амма улуугар Бөтүн нэһилигин агрошкола тэриээн оҕолор лаабырыгар бара сырыттылар. Аммага тийсэн Короленко хайаларыгар сылдыһы оҕолорго кэрэ өйдөбүл хаалларда. Өссө да үгүс улахан мероприятиелар ыытыллыахтарын ардактаах сайын буолан мөһүдүгү көрүстүбүт. Ол да буоллар оҕолор санааларын түпэрбэҕэ дуоһуна сыннаһан, астынан төнүнүлэр. Өссө да кэллэх буоллулар.

Билигин Республика үрдүнэн араас экологическай научнай конференциялар бара туралларынан сибээстээн, лаабыр базатын өссө тупсаран улуустук оҕолорун айылҥа кэрэ эйгэтигэр чугаһатан бэйэбит баайбытын - дуолбутун харыстыырга ыһыра - угууа туруохха.

"Кустук" лаабырга оҕолор уонна салайааччылар баҕа санаалара

Боробонго сылдыһан Мындабаайыга барабын дьэтэхпинэ, бэрт үгүс дыон: "Утуе дойду", - дьин олус хайгыылларын истибитим. Ону кэлэн илэ харакпынан көрөн, эт хаамынан билэн чакчы онук эбит дьин итэбэйдим.

Бу лаабырга оҕолор 5-с-6-с сылларын кэлэллэрэ, иккилин сезон үргүлдьү сылдыһалара - бу баар саамай дьиннээх хайбал, махтал, сыанабыл.

Кыһамнылаах салайааччыга Александра Иннокентьевнага барба махтал! Бастыааталлар олус эдэр, үлэһит, эрчимнээх эбитэр. Саамай үтүө тыллара асчыттарга тиздэбин, тотоһууттан - тотоһуу, миннигэстэн - миннигэс дэлэи аһынан манкырдыахпыгар дьэри күнэ 4-тэ, 5-тэ аһаан - сөн айбардаан кэлибит. Бу олус күндү.

"Кустук" лаабыр сылан - сыл өссө сайдан - тупсан истин, сэттэ араас өгүнэн күлүмүрдүү, ыһыра - угууа туруохтун!

Ушницкай Михаил Ильич - тренер.

Привет всем!

Желаю нашему замечательному лагерю "Кустук" процветания, удачи во всем, счастья, много - много улыбок детей, добрых и честных воспитателей, учителей, интересных мероприятий, хорошей погоды, вкусной еды, пусть всегда здесь будет так весело, уютно, тепло, замечательно!

Спасибо за гостеприимство, за эти веселые деньки в этом замечательном месте. Спасибо за всё.

С наилучшими пожеланиями Федорова Наташа, г. Якутск ЯГНГ 11 класс.

Күндү "Кустук" лаабырбыт. Мин баҕарабын эйнэхэ уонна үлэһиттэргэ уһун да уһун дьоллоох олоһу, үрдүк ситиһиннээх үлэни. Өссө да уһуннук үлэһит турдун, элбэх оҕо кэлэн сыннаһан бардын. "Кустук" саамай үчүгэй лаабыр дии санаатым. Хомойуох иһин эһийил 10 кылаас буолабын. "Кустук" я тебе желаю дальнейших успехов!

С.И. Трофимов Миша. Сылан 9 кылаас.

Сыллата элбэх оҕону түмэн сыннаһан "Кустук" лаабырга инники өттүгэр ситиһиннээх үлэни баҕарыабын.

Надежда Прокопьева "СО" анал. корп.

Сонуннар

Бу орто дойдута төрөөн ааһарга киһинэхэ күнүлүттэн күнүлүтэ доруобуйата буолар. Ол иһин билигин ыалдьар, мөлтүүр-раксыыр күммүтүгэр тутта элбээн хаалааттаах ааһыналларбыт туһунан саҥаны түһөбүт, ким-хайа иннинэ балыһага тийбэл көрдөрүө охсорго кыһаллабыт. Оһон ханна баҕарар нэһилиэнньэ олоһо туруктаах, доруобуйата үчүгэй буоларыгар билигин сайдыылаах кэмгэ эппиэттиир балыһа дьиннээх, онно сөп түбэхэр үлэһиттэрдээх буолара ирдэниллэр.

Холторо нэһиликтэр кинигэти кэмгэ хас да сыллар усталаарыгар саҥа балыһа тутуутун бопһуруоһа олус сыһынык турбута (турда). Ол курдук, саҥа тутулдуохтаах балыһа дьиннээх бырайыага табыллыбака, олох сапаттан савалаан тутар туһунан бопһуруос күүскэ көтөбүлүбүтэ. Ону быһаарар иһигэр билигин кээн туттар эгиппэт "Томтор-строй" ХЭТ салайааччыта Петр Петрович Архипов быһыллыттан бу бопһуруоһу бэйэтин иһигэр ыһааһыттан ыла тосту уларыттылар тарапта. Ыам ыйын 13 күнүттэн сыл үүтүгүнэ саваламмыта. Барыта 56 сав

улууска тийбэ биллэр үлэлээх-хамнастаах бастың сварщиктар П.В.Каженин уонна В.Н.Федулов үчүгэй хаачыстыбалаахтык таһан онордулар. Дьин көндөйө тутуулан бүппүтүн кээнэ ханнаахкылааһынга уонна ис-тас өртүн ыраастааһынга

дьоммут-сэргэбит ыһыттылар буолар. Орду билигин тоһоруоһон бу тутуу олоҕо киирэрбит бэйэтин сыратын-харатын бээрбит "Томтор-строй" ХЭТ салайааччыта Петр Петрович Архиповка махтаабыт", - дьитэ.

Кырдык даһаны, бу элэр

студенттар кыһалаттан тахсан, билигин кэмгэ эппиэттиир саҥа уопсайа киириллэрэ ситиһиннээхтэ. Оттон билиһин дьыла эмнэ тендергэ кыайып, Д.П.Коркин аатынан Республикааҕы спортнай оскуола үөрэнэччилэрэ олоһор уопсай дьиннээх капиталнай өрөмүөнүн ситиһиннээхтик ыһа сылдыр. Дьин ити курдук билигин кэм бири тутууах үлэһит Петр Петрович дьон-сэргэ олоһо тупсарыан туһугар таһаарылаахтык үлэһит. Кини бу төрөөбүт нэһиликтэр саҥа балыһа тутууларыгар үуоһа да таһаарыт үтүө дьылаһы онордо.

От үлэһэ түмүктэһэринэ билигин балыһа дьиннээх тутуу сылдыр биригээдэ дьонно саваны үлэлэһиэр, үлэһит түмүктүүр балаһыахтар. Участковай балыһа саҥа дьинтэ үлэһэ киирдэһинэ, дьон доруобуйата, нэһилиэнньэ олоһо-дьаһага - туруктаах буолуутун хааччылар бири эмнэ кини сирбит баар буолан, бэйэтин сыһыан ситиһэн, үлэһит-хамнаһы көрдөрүө дьин бигэ араллаһыт.

Павел ФЕДОРОВ - Сомоҕо.

САҢА БАЛЫҢА ДЬИЭТЭ ТУТУЛЛАР

буора, даҕа кутуулан, холуодалара олоһон, иһигэр ситимэ тардыллан, кырыһаһа оһуулин матырыйаалынан сабыллан сүрүн өтгө бүтэн турара кинини астыннарар. Балыһаны тутарга олохтоох ыччаттар уонна ор сыл тутууга үлэлээбит аҕа саастаах дьон сүрүн күүс буолбуттара олохтоох нэһилиэнньэни үөрдэр. Ол курдук, И.С.Григорьев - биригээһин, И.В.Кузьмин - маастар, Н.К.Аргунов, С.С.Григорьев, П.С.Григорьев, Н.И.Григорьев, В.И.Кузьмин, А.И.Карпов уонна Д.Д.Зверстов кыһас кэм иһигэр иһигэр араарбакка, дьаныһан туран үлэлэһиэр мань ситистилэр. Оттон иһигэр систематын нэһилиэккэ эрэ буолбакка,

участковай балыһа коллективна уонна олохтоох нэһилиэнньэ олоһор үлэһиттэринэ тахсаһар иһигэ төгүл улахан субьектуһууҕу ыһыттылар. Участковай балыһа кыһабынай быраһаа, СР доруобуйатын харыстабылын туйгуна В.В.Михайлова тутуулааччыларга махтала улахан: "Үчүгэй махталах дьон үлэлэһиэр саҥа балыһабыт сүрүн өтгө бүтэ, онки билигин үлэһиттэригэр улаханнак астыннылар. Үлэ түмүгэ көһүннэ. Ким даһаны бу кыһалыбат, ити кыһалыбат дьиннээх үлэлэһиэр үлэ таһаарылаахтык барда. Кини үөрэрэ баар саҥа тутууну бэйэбит олохтоох ыччаттарбыт,

кэскиллээх үлэһит төрөөбүт улууһун олоһо-дьаһага сайдарыан туһугар кырата суох элбэх үлэһит ыһа сылдырыттан бири бэйэм улаханнак астынабын. Ол курдук, Чурапчытааҕы государственнай физкультура уонна спорт институтун үлэһиттэре, преподавательскай саһааба олоһоругар аһаан 16 киирэрлээх дьини, студенттар үөрэхтэрин баһылылларыгар, билиһин-көрүүнү бигэтик ыһааларын туһугар библиотека дьиннээх, аһаһыт сылааһа тендергэ кыайан студенттар олоһор уопсай дьиннээх тутан, институт баһага сайдарыгар бигэ тирэһи түһэрбитэ Ыраак киргэн сылдыр (кэлбит)

Чурапчинское отделение № 5048 Северо-Восточного банка Сбербанка России
Предлагает физическим лицам СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЕ СЕРТИФИКАТЫ БАНКА

Сберегательные сертификаты:

- Выпускаются суммами вклада 1000 рублей, 10000 рублей и 50000 рублей на срок до 2-х лет. Приобретение сертификатов возможно на любую сумму;
- Доход по сертификатам устанавливается в зависимости от срока и номинала приобретаемых ценных бумаг;
- Сочетают в себе преимущества вклада и ценной бумаги;
- Свободно продаются и оплачиваются в любом филиале Сбербанка;
- Подлежат досрочной оплате;
- Принимаются банком в залог при выдаче кредита;
- Можно подарить или передать другому лицу простым вручением без уведомления банка.

С 12 января 2004 года по сберегательным сертификатам установлены следующие процентные ставки:

Количество дней		Ставка, % годовых	
Начисления процентов	Номинал 1000 рублей	Номинал 10 000 рублей	Номинал 50 000 рублей
90 дней	4,5	4,75	5
180 дней	6,5	6,75	7
270 дней	7,5	7,75	8
364 дня	8,5	8,5	8,75
729 дней	8	8,5	8,5

Подробную информацию о порядке приобретения и оплаты сберегательных сертификатов можно получить во всех подразделениях Сбербанка России или по телефону 41-286; 42-070.

(Генеральная лицензия Банка России на осуществление банковских операций № 1481 от 03.10.2002г.)

ИДЭНЭБЭ ИРДЭНИЛЛЭР БЫРААБЫЛАПАР

Үгүс дьон сүөһү этин туттаран, атылаан эрэллэринэн ветеринарнай сулуусла манньы ирдир.

1. Идэнэбэ анаммыт сүөһү сыстыганнаах ыарыылартан ыраас хаһаайыстыбаттан тахсыахтаах. Сибирскай язва, хааһырбас (экмар) курдук сыстыганнаах ыарыылары утары эрдэ сэрэтэр вакцинаны ылбыт, бруделлез, лейкоз ыарыыларга хаана бэрэбизэркэлэммит, туберкулезка чинчийиллибит буолуохтаах. Ону туолуулар ветеринарнай справканы олохтоох ветспециалист биэрэр.

2. Идэнэбэ ананыллар сүөһү доруобай буолуохтаах. Ыалдьа сылдьар, эбэтэр ылбыт эчэйинилэриттэн өлөр турукка кирибит сүөһү этэ (онно кириллэр: сыстыгана суох ыарыылар, эчэйинилэр, тостуулар, уокка сиэтинилэр уо. д. а.) лабораторнай чинчийи түмүгэр олобуран туһаа турара быһаарыллар.

3. Чааһынай тизгэниэ өлөрүллэр сүөһүнү, сибиинньэни өлүөн иннинэ уонна өлбүтүн кэннэ ис органнын ветеринарнай специалиһы ыныран көрдөрүөхтээхтэ. Көрүү түмүгүнэн эккэ клеймо ууруллар, атылынырга көгүллүүр ветеринарнай справка суруйан бэриллэр.

Мань таһынан:

- Ветеринарнай специалиска көрдөрбөккө өлөрөр түбэлтэтигэр эт лабораторнай чинчийи нөгүө атыыга көгүллэнэрэ быһаарыллар. Аналлы түмүгэ 3 күнүнэн тахсар.

- Сибиинньэ этин туттарарга хайаан да балык этиттэн трехниллеза ылыллан чинчийилиэхтээх. Трехниллеза чинчийилилбэтэх сибиинньэ этэ атыыга көгүллэммит.

- Улуус иһигэр атыыланар эккэ 4 №-дээх ветеринарнай справка бэриллэр.

- Улуус таһыгар тахсар эккэ 2 №-дээх ветеринарнай сибиидистэлистебэ бэриллэр.

- Сүөһүнү астыыр сир туох да сытыыыта-ымыйыта суох ыраас, салгына чабдик буолуохтаах. Мань тэнэ эт уураар холодильник, булуус хайаан да ирдэниллэр.

- Күһэллэн өлөрүллүбүт сүөһү этиттэн 200-250 г. лабораторнай чинчийиһэ ылыллар (буутун ис өттүттэн).

4. Идэнэбэ көгүллэммиттэр:

- Сибирскай язванан, ботулизм, экмар (хааһырбас), сүөһү чуматынан, бешенстаонан уо. д. а. ыарыыларга ылдыбыт сүөһү;

- Сибирскай язваны утары вакцина ылбыт, эбэтэр экмары утары сыворотканан эмтэнэ сылдыбыт сүөһү эмтэммитин кэннэ 14 хонук ааһа илик буоллабына, быты, куйуктаны эмтиир пестицидтарынан эмтэһин эбэтэр профилактика быһыытынан туттуллубут антибиотиктар наставлениеларыгар ыйыллыбыт болдьоо бүтэ илик түгэнигэр. Балыгынан, балык бородуукталарынан бүтэһик аһатыы кэннэ 10 хонук ааһа илигинэ;

- Бруделлезуан, туберкулезуан аһаастык ыалдьа сылдьар сүөһүлэр эбэтэр диагностара биллибэт үрдүк температуралаах сүөһүлэр.

Бу ыйыллыбыт ирдэбиллэри чааһынай дьон, хаһаайыстыба салаааччылар, тэрилтэлэр тутуспат түгэнигэр Российскай Федерация "Ветеринария туһунан" сокуонун, Российскай Федерация "Административнай кэһиилэр кодекстарын" ыстатыйаларынан толору эппитинэһи сүгэллэр.

Ветеринарнай управление.

"Саһа олох" хаһыакка
2005 сыл ыйдарынан сурутуу
бытылаа турар.

КҮНДҮ ААБААЧЧЫ!
УЛУУХУН ХАҢЫАТЫГАР
СУРУТТАРАРГА ТИЭТЭИ!

Сыаната: ыйга 35 солк

Сурутууну
"Саһа олох" РИХ ГҮ
ЫЫТАР.

Редактор А.А. ЗАХАРОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
телефоннарбыт:
редактор – 41-332, отдалар – 41-265.
E-mail: Osaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Чурапчы улуунун "Саһа олох" редакционной-издательской холбоһук (государственной учреждение). Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуонунун тутуууну хонтуруоллуур уонна регистрациялар РФ бэлэзэкс СР региональной управлениитигэр 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саһа олох" редакционной-издательской холбоһук ГҮ. Офсетной бэчээт.
Саһаһын № 96. Тираж 1784. 19. 08. 2005 с. бэчээккэ бэриллэнэ.
Хаһыат иэдэһэ иккитэ: отуорунуукка, чаппаһа уонна субуотоба тахсар.

БИЛДЭРИИЛЭР

"Алмазкредитсервис" КПКГ Чурапчытаагы представительства атырдых бийн 22 күнүттэн үлэтин сабальыр.

Кылгас болдьооххо нэһилиинньэ микрокредит биэрэр. Үлэлиир сирэ: ДьУОКХ хонтуруота.

Билсэр телефон: 41-966.

х х х

Кииннэ иккис кварталга 3 хостоох квартира атыыланар.

Билсэр телефон: 41-571.

Россия баанын систематын ветерана, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера

ПОСЕЛЬСКАЯ Проконий Проконьевич
94 сааһыгар Дьокуускай куоракка атырдых бийн 17 күнүгэр олохтон туораабытын бары билэр дьонугар, аймактарыгар курутууан туран иһитинэрэбит.

Кыһа, күтүөтэ, кийинтэ, сиэннэрэ.

Кутурбаннын тизгэрдэлэр:

- 1934-1968 сс. Чурапчы Госбаанын бухгалтериянан, кылаабынай бухгалтериянан үлэлээбит, "Отличник Госбанка" знак бэлэһэлээх, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера Проконий Проконьевич Посельская өлбүтүнэн дьыа-кэргэнигэр, бары чугас дьонугар Чурапчытаагы РКЦ коллектива, биһигэ үлэлээбит коллегалара.

- Ытыктабыллаах абаабыт Проконий Проконьевич олохтон туораабытынан кыһыгар Мария Проконьевнага, күтүөтүгэр Валерий Тимофеевичка, кийинтигэр Любовь Иннокентьевнага, сиэннэригэр Өрүүнэ Посельская уонна кыһылар олоһоро.

- Абааһалар Проконий Проконьевич олохтон туораабытынан кыһыгар Мария Проконьевнага, күтүөтүгэр Валерий Тимофеевичка, кийинтигэр Любовь Тимофеевнага, бары сиэннэригэр Чурапчыттан Коркиннар, Посельскайдар.

- Таайбыт Проконий Проконьевич өлбүтүнэн кыһыгар Мария Проконьевнага, күтүөтүгэр, сиэннэригэр Диринтэн Сидоровтар, Собакиннар.

- Күндүтүк саныыр, талтыр таайбыт Проконий Проконьевич ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан кыһыгар балтыбытыгар Мария Проконьевнага, күтүөтүгэр Валерий Тимофеевичка, сиэннэригэр Күннэйгэ Дьокуускайтан Е. А. Федотов, Одьулуунтан Н. А. Федотов, Чурапчыттан Постниковтар дьыа-кэргэттэрэ.

- Кырдыаас талтыр күтүөтүгэр Проконий Проконьевич өлбүтүнэн кыһыгар Мария Проконьевнага, күтүөтүгэр Валерий Тимофеевичка, саҥаспытыгар Любовь Иннокентьевнага, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр Харлампьевтар, Демьяновтар, Лыткиннар.

Чурапчы сэлэинньэтин олохтооһо, биһигэ төрөөбүт соҕотох бырааппыт

КУЗЬМИН Никита Григорьевич
эдэр сааһыгар соһумардык олохтон туораабытын тааарыстарыгар, аймактарыгар диригник курутууан туран иһитинэрэбит.

Биһигэ төрөөбүт эдьинийдэрэ.

Кутурбаннын тизгэрдэлэр:

- Быраата Никита Григорьевич күн сириттэн барбытынан эдьинийгэр уһууаанга биһигэ үлэлээбит дьүөгэбитигэр Яна Григорьевнага уонна кини дьыа-кэргэнигэр "Минил" уһууаан ветераннара, үлэлиир коллектива, уерэх управлениета, идэлээх союстар профсоюзнай комитеттара.

- Никита Григорьевич өлбүтүнэн саҥаспытыгар Яна Григорьевнага, таайбытыгар Григорий Степановичка Городешкандар, Кривогоричиннар, Бурнашовтар.

Күндү таппаллаах оҕом, убайбыт, кэргэним, эһэбит Чурапчы сэлэинньэтин олохтооһо, "Дорстрой" ХЭО суоллара

СИВЦЕВ Николай Гаврильевич
бу дьыл атырдых бийн 16 күнүгэр уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын диригник курутууан туран билэр дьонугар иһитинэрэбит.

Ийэтэ, быраата, балтылар, кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ.

Кутурбаннын тизгэрдэлэр:

- Биһигэ үлэлиир коллегабыт Сивцев Николай Гаврильевич эдэр сааһыгар олохтон туораабытынан ийэтигэр Мотрена Николаевнага, биһигэ төрөөбүтүгэр, кэргэнигэр Любага, оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймактарыгар "Дорстрой" ХЭО коллектива, администрацията, профкома.

- Бырааппыт, убайбыт Николай Гаврильевич ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр, балтыбар Мотрена Николаевнага, быраатыгар Гаяга, балтыларыгар Верага, Дуяга, Таяга, Варага, кийинтигэр Альбинага, күтүөтүгэр Сергейга, Бүөккэга, Гаяга, кэргэнигэр Любага, кыһыгар Дуяга, уолаттарыгар Кэһяга, Владика, кийинтигэр, сиэннэригэр таайа Николай Коркин уонна кини оҕолоро.

- Күндү бырааппыт, убайбыт, аймакпыт Николай Гаврильевич күн сириттэн барбытынан ийэтигэр эдьинийтигэр, аймакпытыгар Мотрена Николаевнага, кини биһигэ төрөөбүтүгэр, балтыларыгар, быраатыгар Чурапчыттан Зехаровтар, Коркиннар, Кликовтар, Сылантан Никифоровтар.

Николай Гаврильевич олохтон туораабытынан кыһыгар, ийэтигэр, быраатыгар, балтыларыгар Лазаревтар.

Автор сурутар этиккэр санаа
редакция позициятыгар маддьи сөп түбэхэр
буолбатах. Сурукка ыйыллар чахчылар
кырдыктаахтарыгар эппитинэһи
автор тус байтэ сүгэр.

ЛИТЕРАТУРНАА СПРАЧУУ

ДЕТДОМНА

Детдомна олоорбут сылларбын
Билигин да долгуяа ахтабын,
Үерэххэ, үрдүккэ дуулуспут
Үтүккэн кэмнэрбит эбиттэр.

Сынныанар дигэн тугун умнаммыт
Билинтан билини сомсорбут,
Дьарыкка, ооньууга дабаны
Көхтөөхтүк кыттарбыт оёолор.

Күөх нуобай чаранга тийэммит
Иитээчи кэпсээнин истэрбит,
Күөгүлүү барарбыт күөлүргэ,
Мундуан туолара иһиппит.

Биир бастын табаарыс уолчааны
Бүөккэни куруутун саныыбын,
Музыка дыкталлаах дорбоонун
Дууһаны долгута кулутун.

Атамаан атаспыт Арамаан
Килиппит сорбутун былдыырын
Күн-дьыл букатын салпыта,
Иһирэх өйдөбүл хаалбыта.

Сайынып күөх окко үлэлээн
Иитэрбит сылгыны, ынабы
Муньарбыт баркэ дигэн бүөбүйдээн
Эгэлгэ көтөрү, кыыллары.

Сайынын ардыгар бултуурбут,
Моботой тиригин сүлэрбит,
Күтэри дабаны күүтэрбит
Сыраллаах үлэттэн тахсар.

Үнкүүһүтиитээчи Маарыя
Кизһэтин муньара дьарыкка,
Уруһуу, ойууну оноготоро
Бизэрэ Хабырыыс кырааска.

Ол үтө сыллары саныыбын,
Истэбин чугдаарар чуорааны,
Сонньуа өрүтэ аньабын
Манхайан өр буолбут баттахпын.

ТОҔО, ТУОХТАН ҮӨРДҮБҮТ?

Аргыстаһан айаннаан
Долгуяа хаамсабыт,
Арыт ырыа да ылаан
Дууһабыт долгуяан ылар.

ТоҔо, туохтан үөрэбит
Аргыстаһан иһэммит?
Сага төрүөх бизэрэри
Магаачыйа маньырыр,
Сүпүөхтэрин эрчийэ
Кыра ныйраы тэбизлиир.

ТоҔо, туохтан үөрдүбүт
Магаачыйа төрүөсэр?
Бүгүн кэллэ куораттан
Сонун-нуомас ыһырдан,
Ырыа-тойук аргыстанан
Табаарыһым барахсан.

ТоҔо, туохтан үөрдүбүт
Бүгүн кэлбит ыалыттан?
Бырааһыннык кизһэтэ,
Аспыт элбэх остуолга,
Бурдук ас эгэлгэтэ
Баар бэл эһэксэн этэ.

ТоҔо, туохтан үөрдүбүт
Бырааһыннык кизһэтэ?
Бүгүн манна ыһаахха
Уохтаах кымыс истибит,
Оһуохайдаан тэйдит,
Күрэх бэрдин тэрийдит.
ТоҔо, туохтан үөрдүбүт

Бүгүн манна ыһаахха?

Куллум бүгүн чаранга
Лыабы тутан ылаары,
Сыстан турдум хатынга
Үтүөтүгэр махтанан.

ТоҔо, туохтан үөрдүбүт
Бүгүн манна чаранга?
Сыбаайбаа көрү-нары
Ылдьыт аймах дыһэрэтэр,
Сылаас тыллаах алгыһы
Ийэ-аба бары этэр.

ТоҔо, туохтан үөрдүбүт
Сыбаайбаа көрсөмүт?...

КӨРСӨ ТҮНЭЭТ ТАПТААТЫМ

Кыысчаан уран талаатын,
Көстөр кэрэ дүүһүнүн,
Кынталдыыа хаамарын
Көрө түһээт таптаатым.

Аламабай дууһатын
Аһыныгас сүрэбин,
Аһан туойар ырыатын
Истээт күүскэ таптаатым.

Сайабаастык саныырын,
Сырдык ыраас ыратын

Кынакка уйдаран көлүттэ.

"Холбоһон олоруох" дигэн тыл
Сэгэрбэр аан бастаан эппитим,
Хомотор хоруйун-эппитим
Истэммин өр таалан турбутум.

Өр сыллар аастылар ол күнтэн,
Сүрэхпэр арай ол түгэн
Өрүүтүн тыһааһын эн, кыысчаан,
Өйдүгөн дуо мун саатар, сэрэйэн?

ХАЙЫҺАРДЫТ

Сандал саас тийэн кэллэ,
Сыһы сырдык кэнээтэ,
Оҕо аймах үөрэ-көтө
Ооньуур сиргэ түмүстэ.

Арай кырачаан Гошабыт
Хайыһарда хайыһарын,
Иһиттэ салгыч сакаатын,
Хаар кытта лыккынырын.

Сүүрэн кэлээт мас мингэтин
Сууйда-сотто, холбуу баайда,
Ситтэ аргыс уолаттарын,
Суумка сүкпүт доботторун.

Уруокка тэһин мүнүүтэлэр
Түргэник элэниилэр,
Тэһийбэккэ күүтэр уолчаан,
Тэһин хайыһарын ахтар.

Чуораан чугдаар ырыатынын
Үүнэ күүтүүлээх мүнүүтэ,
Сиргэ-халты аһаат
Уолбут хайыһарын дэс кэттэ.

Эриллэр-буруллар суолунан
Эрчимнээхтик элэниилэр,
Көтүөх курдук кынаттанан
Кылбанната тэбэн истэ.

Күн-дьыл күлүмэхтэннэ,
Хайыһардыт да улаатта,
Таптыыр кыһыһын кэргэн ылла,
Оҕо-уруу сирэилиттэ.

Туорах курдук сиэннэрэ
Туста, сырса ооньууларын
Үөрэ көрөр аһалар,
Санаан ылар оҕо сааһын.

Бэйэтэ ыччаты эрчийэр,
Барда махтал да ылар,
Барытыгар туйгуна
Бар дьонулар ытыктатар.

Дьарыктаабыт уолаттара
Дьолун ситкиилээхтэр,
Республика чемпионнара,
Улуус киэн туттуулаара.

Олоҕо таах устан хаалбата-
Сыаналаата салалта,
Маанылаах бырааһынныга
Махтал бастыһын анаата.

Кырдыһыга сүрэх бэримизт-
Бааллар солбуйар оёолор,
Эдэркээн сааһыттан доҕоро
Күүтэр аллаах хайыһара.

Евгений МАКАРОВ - Уокуйэ

ИЙЭМ МӨССҮӨНЭ

Айаннаан иһэммин алааспар
Аар хатын анныгар тохтоотум,
Мүөт ситтаах көбөрөс хонуубар
Таалалаан кыратык сынньаным.

Ол сытан аргыһыдык нуктаатым,
Түүл түһээн ийэбин көрүстүм,
Кууһаары кинизэх сүүрэбин,
Ол онно мин оҕо эбиппин.

Ийэ кут баар буолан бу манна
Хаалларбыт буоллаҕа ийэкэм
Истин кэһинилээх дүүһүнүн,
Кэһтибэт тапталым сүр күүһүн.

Ийэкэм ойуулаах былаатын
Өрүүтүн да көрөр курдукпун,
Сайылык ситтаах алаадытын
Кырдыан да баран суохтуубун.

Сиздэрэйдик кэпсирин
Сөбүлээтэ сүрээбим.

Онтон ыла бииргэбит
Көрсө түһээт тапталан,
Кэлэр дьолго суол аһан
Олох устун хаамсабыт.

МАННАЙГЫ ТАПТАЛ

Кэрэттэн кэрэни-тапталы
Кэпсээммэр, ырыабар тусыйабын,
Көтүтэр, туймаардар ол абы
Кинини көрсөммүн билбитим.

Күн тэнэ күндүтүк санааммын
Күөгэйэр чаранга сизтэрим,
Кустуктаах тыллары тийэммин
Килбиктик тапталбын кэпсирим.

Курустаал тапталбыт күн ахсын
Күлүмнэс өгнөнөн испитэ,
Күлүмэх түргэник хас да сыл

Николай ХАДААРЫСКАА

ХАНТАН, ТОҔО?

Алаастыгыгар дабаны араас көстүү
Баар ахан быһыылаах эбит.
Хата ону чуолкайдаан билин-көрүү
Биһизхэ бу дигэн баар биллибэт.

Итэҕэй эбэтэр итэҕэйимэ бабар
Үөрэхтээх, эдэр аныгы киһи.
Ол эрээри дэс, доҕоор, баар
Таабырыннаах собуус үгүс дыкти.

Төрдүм тардан буоллаҕа малтачы
Мин олору "абааһылар" дибики.
Ону эн ылымматын чакчы
Барыта эйиэнэ төттөрү диэһин.

Оччого хайдах былыргы ойуун
Билиннээххэ дигэр кыһа сытарый,
Кэлэр-барар дьону куттаан
Дүһүрэ кытта лүнсүйэ тыаһырыый?

Туохтан ардыгар түүнүн
Бокуоньуктар дьонно
Иһэ көстүлүлүрү.

Киһи үөрүн айан суолунан
Айдаардан, санардан кимнээх
кэриттэллэрий?

Тыастаах табык таннары сатымлаан
Хайдах халлаантан сиргэ түһэрий,
Добун холорук силлиэрэ ытыллан
Эмискэ хантан тийэн кэлэрий?

Кэлэри-барары үтүктэ сылдыар
Бэриэкчит баар дигэн тугу эттэллэрий,
Кылабыһаҕа, өтөххө умайан көстөр
Кыһыл, күөх уоттар бу туохтарыый?

Эрирдээх-мускуурдаах сирдээбн
олохпугугар
Билэрбитинээбэр билбэллээт үгүс
бадахтаах.

Онносор ыһырайдаах үрдүк
халлааммытыгар
Айыы-иччи баар быһыылаах.

Айылба бэйэтин кистэлэнин арылбакка,
Үйэттэн-үйбөт кэллээ, турдаҕа,
Арай бэстиһинэй тыһыынчалара
туоллаһына...

Онно да саарбах, хайаһара буолла.
БЫЛЫР ОҔО ЭРДЭХПИНЭ
Көмүлүөк оһохлут иннигэр
Сырдыгар, сылааһар тартаран,
Биһиги, бэл мэник бэдиһтэр,
Истэрбит чуумпуран олорон.

Кыһыгы кизһэлэри кылгатар
Хоһоно кэпсээниһэрин сэгээрэммит.
Бөгө дьонноор, быһыйдар
Тустарынан ордук кэрэхсээммит.

Онно арыт киһини салыннаар
Улуу ойууннар, удабаннар,
Оройон ханна кыырбыттарын
Хайдах дьону куттаабыттарын.

Оһохлут уотун сөбүрүүтү
Ситэрэн-хоторон кэпсээтэбинэ,
Оёолор куттанар этибит
Ийэбитигэр сөрүөстэ түһэрбит.

Сороҕор сэхэргиир буолаллара
Былыргы киһи дьахтарыһа
Кэрээне суоһун, баламатын,
Кырдыһын кыһаан туттумматын.

Балаһан түннүгүнэн киирээри
Үөһүсүк өтүгүттэн иһнэн
Ол киһийдэх өмүрэх эмээхсини
Соһутан өлөрө сыспытын.

Онтон аны биһир ыалга
Оһохторун хоротунан түһэн,
Кийинтэрин хоһоньохуохтаабар
хоруоҕа
Тумнаста сыһан хостоммутун.

Сылдыар, хонор ылдыһтардаах
Дьоро, ныһа кизһэлэрдээх,
Кэпсээн, ырыа тэһитиллэр
Сылаас сыбаах балаһаммар.

Сэһэн-сэллэн канииттэн
Дьоммут олус астынан,
Үөрэн-көтөн утуяллара
Сарсыарда эрдэ тураллара.

Оҕо сааһым сыллара
Ити курдук аастытара.
Ону кырдыа олороммун
Билигин суохтуу саныыбын.